

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 133/2025-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného JUDr. Romanom Grigelom, advokátom, Nad plážou 16, Banská Bystrica, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B2-16C/45/2021 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B2-16C/45/2021 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **2 300 eur**, ktoré mu **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **771,68 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. januára 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B2-16C/45/2021, predtým vedenom Okresným súdom Bratislava II pod sp. zn. 16C/45/2021

a Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 15C/1/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhuje priznať mu finančné zadost'učinenie 10 500 eur, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 133/2025-9 z 27. februára 2025 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a súdneho spisu (sp. zn. B2-16C/45/2021) vyplýva, že sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu podal 8. januára 2018 Okresnému súdu Bratislava I žalobu proti žalovanému Generálnemu riaditeľstvu Zboru väzenskej a justičnej stráže pre porušenie práva na súkromie (sp. zn. 15C/1/2018). Spolu so žalobou požiadal aj o oslobodenie od súdnych poplatkov. Výzvou z 25. júna 2018 súd vyzval sťažovateľa na zdokladovanie majetkových pomerov. Sťažovateľ doplnil žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov podaním doručeným okresnému súdu 9. júla 2018. Prípisom zo 7. augusta 2018 okresný súd doručil sťažovateľovi tlačivo pre zdokladovanie pomerov strany sporu, ktorá navrhuje, aby jej bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov a požiadal ho o oznámenie, či je zaradený na výkon práce a aký má z nej príjem (v lehote 15 dní). Odpoveď na uvedené mu bola doručená (po opätovnej výzve z 3. septembra 2019) 26. septembra 2019. Uznesením z 10. októbra 2019 okresný súd priznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov a uznesením z toho istého dňa vyzval žalovaného na vyjadrenie sa k žalobe, ktorý sa k nej vyjadril podaním doručeným okresnému súdu 31. októbra 2019 spolu s namietaním miestnej príslušnosti okresného súdu. Vec bola 9. októbra 2020 pridelená na prejednanie a rozhodnutie sudkyňi [REDAKOVANÉ].

4. Súdny spis bol 25. júna 2021 postúpený Okresnému súdu Bratislava II na podklade upovedomenia vyššieho súdneho úradníka z 27. apríla 2021, o čom boli strany sporu upovedomené. Vec bola vedená pod sp. zn. 16C/45/2021. Výzvou z 10. septembra 2021 Okresný súd Bratislava II vyzval sťažovateľa, aby sa vyjadril k vyjadreniu žalovaného (v stanovenej lehote sa nevyjadril).

5. Dňa 26. júna 2023 bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie sudkyňi [REDAKOVANÉ] pod sp. zn. B2-16C/45/2021 a 13. marca 2024 sudcovi [REDAKOVANÉ], ktorý úpravou z 11. novembra 2024 nariadil vo veci termín pojednávania na 3. marec 2025. Sťažovateľ a ani jeho právny zástupca sa na pojednávanie nedostavili, mestský súd pojednával v ich neprítomnosti a vyhlásil rozsudok č. k. B2-16C/45/2021-115 z 3. marca 2025, ktorým žalobu zamietol (I) a žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (II). Rozsudok bol doručený právnomu zástupcovi sťažovateľa 10. marca 2025.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie o nečinnosti, resp. neefektívnej činnosti všeobecných súdov, ktorá celkovo trvá už šesť rokov a sedem mesiacov. Po podaní žaloby Okresný súd Bratislava I nekonal až do 25. júna 2021, keď došlo k prideleniu predmetnej veci Okresnému súdu Bratislava II, ktorý vykonal niekoľko procesných úkonov. Od vykonania posledného z nich 10. septembra 2021 bol nečinný až do 13. novembra 2024, keď (už) mestský súd nariadil vo veci prvý termín pojednávania.

7. Vo vzťahu k právnej a faktickej zložitosti veci sťažovateľ uvádza, že rozhodovanie v jeho predmete konania nie je po skutkovej a právnej stránke zložené, resp. uvádza, že je „*mimoriadne jednoduché*“. V súvislosti so svojím správaním akcentoval, že k doterajšej dĺžke napadnutého konania nijakým spôsobom neprispel.

III.

Vyjadrenie mestského súdu a ústne pojednávanie

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

8. Mestský súd k ústavnej sťažnosti po poskytnutí chronologického prehľadu vo veci vykonaných úkonov (popísaných v bodoch 3 až 5 tohto nálezu, pozn.) konštatoval, že predmet napadnutého konania tvorí bežnú súčasť rozhodovacej praxe mestského súdu a tieto spory spravidla nie sú právne zložené ani skutkovo náročné. V správaní sťažovateľa identifikoval určitú rezignáciu na realizáciu procesných oprávnení konať pred súdom, ktorá vo výsledku mohla negatívne vplývať na celkovú dĺžku konania. Pokiaľ ide o postup súdu, uviedol, že konal plynulo, vynímajúc obdobie od novembra 2019 do marca 2021 a obdobie od októbra 2021 do októbra 2024, keď bol procesne nečinný. V tomto čase identifikoval opodstatnenosť ústavnej sťažnosti, keďže neexistujú také argumenty, ktoré by boli spôsobilé [(v nadväznosti na ustálenú judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“)] predmetné obdobie nečinnosti ospravedlniť. Mestský súd však pokladá požadované finančné zadostučinenie za neprimerane vysoké, a to s ohľadom na celkovú dĺžku konania a konkrétne okolnosti prípadu vrátane procesnej pasivity sťažovateľa.

III.2. K ústnemu pojednávaniu:

9. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov vrátane ich príloh a spisu predloženému ústavnému súdu (sp. zn. B2-16C/45/2021) je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je založená na tvrdení o nečinnosti, resp. neefektívnej činnosti súdov v napadnutom konaní, ktoré celkovo trvá už šesť rokov a sedem mesiacov.

11. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

12. Pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach, v ktorých sa namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.), ústavný súd vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou je účelom základného práva

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04).

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje v rámci okolností konkrétneho prípadu tri základné kritériá, ktorými sú (1) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (IV. ÚS 187/07).

14. Pokiaľ ide právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd preskúmaval napadnuté konanie vo veci porušenia práva na súkromie. Uvedený predmet konania predstavuje štandardnú prax v rámci rozhodovania všeobecných súdov, čo napokon skonštatoval aj samotný mestský súd.

15. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bolo správanie sťažovateľa ako strany napadnutého konania. Z obsahu predloženého súdneho spisu vyplýva, že v súdom stanovenej lehote sťažovateľ nereagoval na výzvu súdu (týkajúcu sa možného oslobodenia od súdnych poplatkov, o ktoré žiadal), resp. odpovedal na ňu s oneskorením. Zároveň zo súdneho spisu nevyplýva, že by sťažovateľ využil svoje právo na repliku, resp. že by iným spôsobom vyvinul nejakú procesnú aktivitu.

16. Ústavný súd sa napokon zaoberal samotným postupom mestského súdu. Identifikoval pritom viaceré obdobia nečinnosti prvostupňového súdu, a to od podania žaloby do vykonania prvých procesných úkonov vo veci (5 mesiacov); od doručenia vyjadrenia žalovaného (31. októbra 2019) do novembra 2024, keď bolo v napadnutom konaní nariadené pojednávanie, vynímajúc obdobie apríla, resp. júna 2021, v ktorom došlo k postúpeniu veci Okresnému súdu Bratislava II a následnému vykonaniu procesného úkonu (september 2021). Ústavný súd v tejto súvislosti nemôže pre komplexnosť opomenúť, že v priebehu dotknutého konania došlo k niekoľkým zmenám zákonného sudcu, ktoré nevyhnutne prispeli k celkovej dĺžke konania.

17. V zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu však personálne zmeny nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (m. m. I. ÚS 3/2020, I. ÚS 363/2020, I. ÚS 62/2023).

18. Ústavný súd po komplexnom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska postupu mestského súdu, predmetu a významu napadnutého konania pre sťažovateľa, jeho správania, ako aj doterajšej celkovej dĺžky napadnutého konania v štandardnom predmete konania (približne 7 rokov) s poukazom na konkrétne skutočnosti popísané v bode 14 až 16 tohto nálezu dospel k záveru, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných

prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

19. Ústavný súd v náleze nesformuloval príkaz mestskému súdu konať bez zbytočných prieťahov [§ 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde], keďže sťažovateľ v ústavnej sťažnosti tento návrh nepredniesol a ústavný súd je v tejto súvislosti viazaný rozsahom a dôvodmi ústavnej sťažnosti (§ 45 zákona o ústavnom súde).

20. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti navrhoval priznať mu finančné zadosťučinenie 10 500 eur. Ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu. Berúc do úvahy obdobie nečinnosti mestského súdu (bod 16 tohto nálezu, pozn.) a všetky okolnosti daného prípadu (najmä bod 14 a 15 tohto nálezu, pozn.), majú na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, ústavný súd považoval priznanie sumy za primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 2 výroku nálezu). Vo zvyšnej časti, t. j. nad rámec priznaného finančného zadosťučinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

21. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 771,68 eur (bod 3 výroku nálezu). Pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu a vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 je 371 eur a hodnota režijného paušálu je 14,84 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2025 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti), čo predstavuje celkom sumu 771,68 eur (bod 3 výroku nálezu).

22. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. marca 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu